

אוסף סיפורים "תקלו"

מתוך "ליקוטי שמואל"

מלקט ועורך ש. אייזיקוביץ

eisikovits1@gmail.com

הגיליון מופיע באתר 'לדעת' וכן ניתן לקבלו לאימייל מדי שבוע על ידי שליחת בקשה. eisikovits1@gmail.com,

058-4852-443

אודה לכם אם תעבירו את העלון לאנשי הקשר שלכם או כתובות של מעוניינים בעלון. אשמח לקבל הערות מחכימות ובל"נ אשתדל להתייחס אליהם. גם רשות להדפיס / לחלק / להעתיק / לשמור. - בשעת הצורך הרשות נתונה לאמור מהדברים שבעלון אף שלא בשם אומרם. אך הבא להדפיס יביא גאולה לעולם וידפיס בשם אומר.

המנגינה השבתית (גל' מאורות הדף היומי)

השבוע נתמקד בסיפור מדהים המלמד על כח הנשמה היהודית, זו המתעוררת בעקבות גירסא דינקותא, ואף זו החשה קשורה בנימים חבויים אך חזקים, אל עם ישראל ואל תורת ישראל. הנשמה היהודית מיוחדת היא. נימים רוחניים קושרים אותה אל אביה שבשמים. צריך רק לפרוט על הנימים, ומנגינה ערבה של נצח ישראל לא ישקר תבקע מכל נשמה. מפליא לגלות כיצד ילד יהודי רך בשנים, ניצל משמד בזכות מנגינה שבתית שנשתמרה עמומה במוחו, ובבוא הרגע המכריע, צפה ועלתה המנגינה הקדושה ומנעה ממנו לנתק את כבלי יהדותו.

תפילת ליל שבת בכותל המערבי, טעם מיוחד לה, מספר הרב י. ב. דומה כי שבת המלכה משרה תחילה את זיווה ואת נוגה-אורה על שריד בית מקדשנו, ואת הנותר היא מחלקת בכל העולם כולו. שלוה מיוחדת שוררת על המקום. מכל עבר נוהרים יהודים עטויים בבגדי שבת, כשבעיניהם הזוהר המלכותי של יהודי הבא לומר "בואי בשלום" לשבת המלכה, ליד מקום שהשכינה לא זזה הימנו. ברחבת הכותל מתקבצים בני כל העדות. חזן תימני מסלסל בגרונו וקהל עדתו נענה אחריו בהתלהבות. לידו איש הישוב הישן מוציא מפיו את מילות הקדיש אחת לאחת, כמונה מעות. מסביב לבימה הסמוכה מתרכזים חסידי וויז'ניץ לקראת "וויז'ניץ מניין". הכל אפופים בהדר מלכותי כיאות לבני מלכים. גם המייתן של יונות הכותל רגועה יותר, חרישית במידת האפשר.

אותה שבת בה אנו עוסקים סובב יהודי נרגש בין המניינים והקבוצות כשעיניו בולעות בתאבון את המתרחש. רגע קט עמד והתבונן בריקוד "לכה דודי" נלהב של חסידי ברסלב, כשהוא מנענע קלות את ראשו, ובמשנהו כבר התערב בקבוצת מתפללים בני עדות המזרח שקול פיוטם נשמע למרחוק. עיניו לא ידעו שבעה. כשבידו האחת סידור ובידו האחרת מטפחת לניגב דמעות ההתרגשות, צעד היהודי סחור סחור. הנה, נכנס הוא לחלקו המקורה של הכותל, ומתבונן בישיש שהתרפק על אבן ענקית המקשיבה לו בדומיה בכל ליל שבת, זה שנים רבות. כסא פנוי שניצב בסמוך לישיש, האיר את פניו למיודענו. רגליו תבעו מנוחה קלה לאחר הסיור הארוך.

לפתע עצר היהודי מלכת וזקף את אזניו. גופו נמתח באחת וראשו סובב לכל הכיוונים בתנועות חפוזות. ליבו כמעט לא עמד לו. זה ארבעים שנה שהוא לא שמע את המנגינה הזו. כה חיזר אחריה, ערג למילותיה וכסף לגעת בה שוב, לשוררה בשנית במלא גרונו. והנה, כאן, בליל שבת, בירושלים עיר הקודש, ליד הכותל המערבי, נמצאה האבידה. הוא ניתק ממקומו והחל תר אחר קול השירה היפה. לא עברו רגעים מספר ומיודענו מצא את עצמו בתוך מעגל רוגש של חסידים ששרו במלא גרונם "שבת שלום ומבורך, שבת שלום ומבורך, שב...". המנגינה, עולה, יורדת, מתרפקת, שבה ועולה, וחוזר חלילה. והוא, עיניו עצומות, ראשו מיטלטל בהתרגשות אנה ואנה, מרקד, עולה, יורד, מתרפק, וחוזר חלילה. החסידים סיימו את זמרתם. היהודי פקח את עיניו ודמעות רכות נטפו באיטיות במורד פניו. "אי, אי, אי, שבת שלום ומבורך, שבת של... מלמל לעצמו ברגש.

רחבת הכותל התרוקנה מגודש המתפללים. עוד מעט קט יגיעו ראשוני המסיימים את סעודת השבת. רוח ירושלמית חלפה ביעף על פני הרחבה וייבשה את עיניהם הלחות של שני יהודים שישבו על ספסל אבן ושוחחו ביניהם. האחד סיפר בלהט, וזולתו האזין בשקיקה. "זוהי מנגינת חי! שירת נשמת! לראשונה שמעתיה בבית מדרשו של הצדיק רבי חיים מרדכי מנדבורנה זצ"ל. שם, ברומניה שלפני המלחמה, נחרתה המנגינה בלבי. משפחתי, הי"ד, התגוררה בעיר סרט, ומידי פעם היה אבי מתפלל בליל שבת בבית מדרשו של הצדיק. לאחר התפילה היו המתפללים נושאים את קולם ברמה. הצדיק היה מרקד בטיבורו של המעגל, והכל היו שחים בכבודה של שבת המלכה ומזמרים "שבת שלום ומבורך, שבת שלום ומב...". היו ימים. הוא הרכין את ראשו, קמץ את שפתיו ולאחר שתיקה ארוכה פלט: "מי יודע איפוא הייתי היום לולי המנגינה הזו. ה' ירחם". כל אותה עת ישב איש שיחו ובלע בהתרגשות את דבריו. חושיו אותתו לו כי מעשה שכזה אינו מתרחש בכל יום. היהודי הנרגש שאף מלא ראותיו מאווירה הצח של ירושלים והחל לספר:

"ילד קטן הייתי. אתה בוודאי מכיר את הסיפורים האלה. גרמנים. עוצר. יריות. אקציה. צווחות אימים. הליכה בשלשות לכיוון היער. צרורות ארוכים של יריות. דממה מחרידה נופלת על היער, משל אומרת: 'קבלו עליכם צדיקים וידידים'. נשמות הנרצחים עולות השמימה, אבי ואמי. אחי ואחיותי. דודים. דודות. בני דודים. גיסים. אחיינים מתוקים. סבא. סבתא. שכנים. מכרים. ידידים. כולם. איש לא ניצל. נותרתי אני בגפי בעולם. שכנים נכרים מחסידי אומות העולם, ריחמו עלי והכניסוני לביתם. ילד קטן הייתי. אולי בן ארבע, אולי בן חמש. לימים סיפרו לי השכנים, שכאשר הנאצים ימח שמם אספו את היהודים, אני שיחקתי בחצרם וכך ניצלתי.

מיטיבי דאגו לכל מחסורי. האכילוני, השקוני והתייחסו אלי כאחד מבני המשפחה. חשתי בנח בחברתם, ואט-אט החלו זכרונות העבר להתערפל במוחי. מלאך השכחה עשה את מלאכתו כהוגן. לפעמים, לעיתים נדירות, כאשר הייתי משחק עם מקל הסבא של אביו של הגוי שגידלני, הייתי נזכר בסבתי שנעזרה גם היא במקל הליכה. מעבר לזאת, לא נותר בזכרוני כמעט מאומה."

השניים, קמו ממקומם והחלו לפסוע באיטיות לכיוון ירושלים המערבית. "יום אחד" סיפר האיש, "בעודי משתובב עם חברי, הופיעה קבוצת נזירות בחצר הבית בו התגוררתי.

בעל הבית יצא לקראתן והצביע לעברי. אשתו, אמו ואביו הצטרפו אל השיחה ולאחר שהתלחשו במרץ, תוך שהם מביטים לעברי, סימן לי בעל הבית שאגש אליו. "ראה" אמר לי. "הכנסנו אותך למשפחתנו כאשר היית זאטוט קטן שאינו יודע מימינו ומשמאלו. יום ילד גדול אתה, מוכשר ובוגר. אני בטוח שאתה רוצה להשתלב במשפחתנו, להפוך לאחד מאתנו. אתה אוכל מפיתנו ושותה את מימינו ואנו נוהגים עמך כבן משפחה. מדוע תהא שונה ומוזר? טבול, ילדי, במים, והפוך לנוצרי הגון."

כעבור שעה קלה, אחר שהילד הולבש בבגדי חג, נפתחו דלתות הבית לרווחה ותהלוכה חגיגית של נזירות ובני המשפחה שבביתם שהה, ליוותה את הילד הרך. ילד קטן, לבד, בלי אב ואם. ללא אחים, דודים, קרובים, חברים, כלום. לבד. בודד בעולמו של הקב"ה, הובל הילד בידי האנשים הקרובים לו ביותר בשנים האחרונות, שטיפחוהו, האכילוהו והשקוהו. וכי היתה לו אפשרות לסרב להם?

"לפתע, היה זה ליד האסם הגדול, נעמדתי על מקומי. מאי שם נפתחו לפני שיערי עולם הנגינה, ושיר עתיק יומין שהיה חבוי בזכרוני, צף ועלה. בלחש החלתי לזמר לעצמי "שבת שלום ומבורך, שבת שלום ומבורך, ש...". שירתי התעצמה וגברה, ואני יהודי קטן מוקף נזירות וגויים, מזמר את המנגינה בהתלהבות. עולה, יורד, מתרפק וחוזר חלילה. התהלוכה הנכבדה עצרה גם היא. אט-אט הצטרפו גם עוברי אורח לחזות במחזה המדהים. יהודי קטן, עומד באמצע הרחוב, משפשף את כפות ידיו זו בזו ומזמר לעצמו מנגינה מוזרה. "היום אנחנו לא הולכים!" הודעתי למלווי נחרצות והסבתי את פני לכיוון הבית. לא ידעתי בדיוק מה קורה. אבל הרגשתי שמה שרוצים לעשות לי, לא משתלב עם המנגינה ועם הזכרונות שקשורים בה."

השניים כבר חצו זה מכבר את גבולות העיר העתיקה. הלבנה האירה את פניו של היהודי באור יקרות והוא המשיך לספר: "לאחר ימים אחדים ניסה בעל הבית לשדל אותי שנית להמיר את דתי. ושוב, תהלוכה, מנגינה, וחוזרים הביתה. כאשר נוכחתי כי הוא עומד על דעתו - נמלטתי מביתם בחסות החשיכה. לאחר תלאות ונדודים רבים, הנחתי את כף רגלי על יבשת אמריקה, שם זכיתי להקים בית נאמן ולראות דורות ישרים. הערב, ליל שבת קודש, ביקרתי בכותל המערבי לראשונה בחיי. היום נסגר המעגל. בארץ ישראל, בירושלים עיר הקודש, ליד הכותל המערבי, שרתי את הניגון המופלא הזה, בראש גאה ובקול רם, בחברת אחי בני עמי. יותר מזה לא הייתי יכול לבקש."

קוראים יקרים, בנפשנו הדבר. ביד כל הורה מונח החליל, לפני כל אב ואם מונחת חוברת התווים, ועלינו לשורר בפניהם ואיתם יחד את שירת התורה, לטוות בנפשם של צאצאינו את הנימים הסמויים שיקשרו לנצח את נפשם ואת הדורות הבאים אחריהם, אל תורת ישראל! להטעימם מצוף התורה ומנועים זיווה.

המתנה שסורבה (הרה"ח ר' שבתי סלבטיצקי)

התרגשות רבה אפפה את משרדי מנהל השלטון הבריטי, ששכן במלון המלך דוד בירושלים. נציג בכיר של ממשלת בריטניה עמד לבוא לביקור, וכל העובדים היו שותפים להכנות לקראת ביקורו. בין העובדים במקום הייתה צעירה יהודייה, אסתר-פרומט קניג שמה. היא שימשה מזכירה בכירה בלשכת הנציב העליון, הרברט סמואל. אסתר-פרומט הייתה אישה מיוחדת ואצילית, שהתברכה בכישרונות מצוינים ומידות תרומיות, כשמעל הכול נסוכה הייתה 'יראת השמיים' שלה.

כמו חברותיה במשרד הייתה גם היא שותפה בהכנות לביקור הפמליה המכובדת שמלווה את נציג ממשלת בריטניה. ביום הביקור היה המקום בוהק ומסודר למופת, והכול ציפו לבוא האורחים. עם בואו למשרד, הודיע הנציג הבריטי הבכיר כי הוא מבקש להביע את הערכתו לעובדות הלשכה המסורות. הוא עבר מעובדת אחת לחברתה והעניק לכל אחת ואחת שרשרת זהב בעלת תליון עם... צלב. העובדות התרגשו עמוקות מהביקור ומהמחווה של האורח הנכבד. הן קדו קידה של כבוד וקיבלו את המתנה בתודה. כך נהגו גם העובדות היהודיות שבמשרד. אסתר-פרומט הייתה היוצאת מן הכלל. כאשר בא האורח להגיש לה את השרשרת, הודתה לו על הרצון הטוב אך אמרה: "לא אוכל לקבל ממך את המתנה, מכיוון שאני יהודייה". האורח נבוך לרגע, התנצל והמשיך הלאה. הנוכחים במקום חשו אף הם מבוכה רבה. חברותיה היהודיות של אסתר-פרומט עטו עליה בתרעומת גלויה. מדוע הייתה צריכה להפגין את סירובה לקבל את המתנה?! הן טענו שהתנהגות זו מעוררת שנאה כלפי היהודים שגם ככה לא אהודים במיוחד... לטענתן, היה לה לאסתר-פרומט לקבל כמותן את המתנה ולמכור/לזרוק אותה אחר כך. אולם אסתר-פרומט הייתה שלמה לחלוטין עם המעשה שעשתה, ולא מצאה טעם להתווכח ולהתעמת עם טענתן.

למחרת נודע פתאום כי הנציג הבריטי הבכיר בא שוב אל הלשכה. עם היכנסו פנה היישר אל אסתר-פרומט והגיש לה שרשרת זהב, כשהפעם היה בה מגן-דוד. ההפתעה בקרב כל עובדי הלשכה הייתה גדולה. כמה מהעובדות היהודיות ניגשו אל האורח ואמרו: "גם אנחנו יהודיות, אולי ישנה אפשרות שגם אנו נקבל שרשרת דומה תמורת זו שקיבלנו אתמול?" הביט בהן הנציג הבריטי והשיב: "זה ניתן למי שהוא יהודי תמיד..."

הנחש שהוכרע (גליון מאורות הדף היומי)

מכאן, לקורא נרגש מדרום הארץ, שמשתפך במכתבו בשלל מילים נמלצות, אודות סיפור מעניין שאירע בשכנותו.

לפני מספר ימים, ניגש אלי שכני ר' נ. א. כשכולו נרגש, ושח בפני את המעשה הבא, ואני חושב שראוי לפרסמו ב"מאורות הדף היומי". כל תושבי יישובנו יודעים, כי כאשר ר' נ. א. מופיע בפתח בית המדרש בשעות הבוקר, הרי שתוך דקות מספר יצוץ במקום חבירו

הטוב ר' מ. י. שלושים שנים לומדים השניים בצוותא, כאשר הדף היומי הוא דבק יומי המחבר ביניהם בקשר בל ינתק.

בכל בוקר, עוד טרם יפנו לעסקיהם המסועפים, נפגשים השניים, אנשים בעלי צדקה וחסד, ומכינים את הדף היומי לקראת השיעור בערב, ופעמים שהם חוזרים ומשלימים דפים מן העבר, על פי משאת הזמן שברשותם, ומתפלפלים ומתווכחים כבני תשחורת באותו הבוקר, סיפר ר' נ. א. המתנתי בבית הכנסת, כאשר לפתע ה"חברותא" רטט בכיסי, מעבר לקו הוא נשמע אומלל ומיוסר, כאשר סיפר כי שושנה ססגונית פרחה ברגלו והוא מרותק למיטתו. בקול תחנונים ביקש ממני לבוא לביתו וללמוד איתו.

כעבור מספר דקות התייצבתי בפתח ביתו, הוא לא פתח לי, חלוש היה. בקול נמוך הורה לי להכנס פנימה, ומצאתיו שרוע על הספה. בלא אומר ודברים התיישבתי ליד השולחן כשפני אליו, והתחלתי ללמוד. "איני שומע אותך טוב", אמר. אנא, שב סמוך אלי, אמנם תפנה את גבך אלי, אך אשמע את קולך ביתר שאת. נו, נו, מעולם לא למדתי חברותא עם בן אדם כשגבי מופנה אליו, אך חזקו עלי דברי חכמינו "כל מה שבעל הבית אומר לך עשה חוץ מצא". התחלנו ללמוד. קראתי בגמרא, הגבהתי את קולי והשתדלתי להפנות את ראשי לכיוונו כדי שישמע היטב, ובתוך כך, ילדו הקטן שישב ברחבת הכניסה לבית והשתעשע, הובל אחר כבוד לגן הילדים.

כעבור מספר דקות, היה נדמה לי כי הבחנתי בזווית עיני בתזוזת חפץ כהה כל שהוא. הרמתי את עיני בחשש, ואת אשר יגורתי בא. בחלומותי השחורים ביותר לא ציפיתי לכך. זה היה מפחיד, אני אומר לך, פחד מוות. נחש ארסי גדול, התפתל בשלווה על רחבת הכניסה, היכן שהילד השתעשע רק לפני זמן קצר. אתה מכיר אותי, אין לי קול חזק, אך באותו רגע שאגתי בקול אדירים "היכן המטאטא, היכן המטאטא". חבירי עם השושנה, כמעט נשנק. אצתי רצתי כל עוד נפשי בי, נטלתי לידי את המטאטא והנחתתי אותו בעוצמה על הנחש. המאבק היה מסוכן. מעבר לדלת המתינה בעלת הבית בחרדה גדלה והולכת. מבצע חיסולו של הנחש ארך דקות ארוכות, בהן נאלץ החולה לשכוח את שושנתו ולסייע במאמץ המלחמתי. סוף דבר, בסייעתא דשמיא, הנחש הוכרע, כרע, נפל שכב, ושוב הדהד בבית קול התורה, קולה של הקביעות שלא התבטלה ...

איני רוצה להעלות על דעתי מה היה קורה "אילו", אילו החברותא לא היה מתעקש לשמור על קביעותנו ללימוד הדף היומי. מיני אותו יום, בכל בוקר, בעת שאנו מתיישבים על הספסל ומתחילים ללמוד, אנו מביטים זה בעיני זה, ושנינו מבינים, כי ברגעים אלו אנו עומדים לשמר בפעם נוספת את הנכס החשוב ביותר שאדם יכול לייצר עלי אדמות - קביעות בלימוד תורה.

הקידוש האחרון (גל' פניני בית לוי)

בישוב רכסים מתגורר יהודי בשם הרב פרידמן. פעם אחת הרב הוצרך להתלוות אל קרוב משפחתו, עבור ניתוח שיערך בבית חולים בעיר בוסטון שבארצות הברית. במהלך הטיסה פנה החולה אל הרב וביקש ממנו שלא ישאיר אותו לבד בשום מצב, כיון שהנוכחות

שלו עוזרת מאוד ומרגיעה אותו. בהגיעם אל בית החולים הם נוכחו לדעת שהינו גדול ממדים בקנה מידה בינלאומי, ושכל בניין מכיל מספר רב של קומות. לאחר מספר בירורים הם הופנו אל חדרי ההמתנה במחלקה המתאימה להם.

הניתוח שנערך ביום רביעי ארך מספר שעות, ולאחר מכן החולה עבר אל חדר ההתאוששות אשר נמצא בקומה השבע עשרה. בליל שבת, הרופאים הגויים הגיעו והודיעו לרב שכעת צריכים לעשות לחולה צילום רנטגן, כדי שיוכלו להעריך את מצבו. הרב הסכים ושאל: "היכן חדר הצילום?", והאחראי ענה "בקומה מינוס שתיים". הרב פרידמן חשב לעצמו: "הרי שבת היום! אולם לחולה ודאי מותר לרדת במעלית כיון שהוא חולה מסוכן, אך האם לי מותר להצטרף אליו?! החולה זקוק לתמיכתי, והגוי ילחץ על הכפתור...!", וכך לאחר דיון הלכתי לא קצר, הרב הסיק שמותר לו לרדת בעצמו עם החולה במעלית. לאחר שהם ירדו מקומה 17 אל קומה 2-, הרב רואה שלא מיד מכניסים אותם לחדר הצילום, אלא יש טור של מיטות, מיטה אחר מיטה (להבדיל כמו שמכוניות מסודרות בתחנת דלק), והתור מתקדם לאט לאט.

במהלך ההמתנה הרב פרידמן שוחח עם קרוב המשפחה שלו, והנה, בזווית עינו הוא מבחין שלידם באחת המיטות, היתה אשה מבוגרת שפונה אליו ואומרת בעברית: "שבת שלום!". הרב הופתע: "מה?! את יהודייה?", שאל. "כן, אני יהודייה, תאמר לי בבקשה מהיכן אתה?". "מארץ ישראל", ענה הרב. כך הם המשיכו בשיחה כאשר האישה מתעניינת אודות הרב שהשיב לה במאור פנים.

לפתע ביקשה ממנו האישה המבוגרת: "האם תוכל בבקשה לעשות לי קידוש? לא שמעתי קידוש!" – "ודאי, בשמחה!", ענה הרב. מצווה גדולה נפלה בחיקו, היתה רק בעיה אחת, בקבוק היין נמצא בחדר שבקומה 17! והם נמצאים כרגע בקומה מינוס 2, וכעת כבר אין לרב שום היתר לעלות במעלית... מה יעשה? בינתיים יצר הרע התערב בנעשה ולחש: "הרב לא צריך להתאמץ כל כך, הלא כבוד יום שבת עדיף מכבוד ליל שבת! מה הלחץ? תעשה לה קידוש מחר בבוקר..." בסופו של דבר הרב התגבר והחליט שהוא יעלה 19 קומות במדרגות, אחר כך ירד 19 קומות, ויעשה קידוש ליהודייה הקשישה. הוא בירר היכן המדרגות, והצוות הפנה אותו אל מדרגות-החירום החיצוניות לבניין. כעת נותר לו "רק" לעלות תשע-עשרה קומות. אתגר שכזה הוא דבר קשה אפילו לאדם צעיר שנמצא בכושר, כל שכן לרב השוקד באוהלה של תורה ולא עוסק בעשיית כושר.

הרב התחיל לעלות במדרגות האינסופיות, ולאחר 6 קומות הוא הרגיש שהדבר כבר נהיה קשה מאוד עבורו. אולם מה יעשה? זו מצווה! הרב המשיך לעלות עד שבקומה ה-13 הוא הרגיש שכבר אין לו כוח, הוא עצר לנוח, ולאחר אגירת הכוחות טיפס עוד שתי קומות. בדרך כלל אדם שעולה במדרגות וקשה לו – עוצר לנוח בתום כל קומה, אך הרב היה כל כך תשוש שהיה עליו לעצור לנוח כמעט בכל מדרגה. לבסוף, בחסדי שמים סייעוהו להגיע אל הקומה הנכספת.

עד כאן החלק האופטימי של הסיפור... מדוע? כיון שהרב הביט ממדרגות החירום שמחוץ לבניין אל דלת הקומה ה-17 ותמה לעצמו: "היכן הידית של הדלת?" הוא הבין שאת הדלת החירום המיוחדת אפשר לפתוח רק... מבפנים! מה עושים עכשיו?! הרב לא

התייאש, וקיווה שימצא דרך להיכנס אל בית החולים. הוא התפלל ל-ה' ונח על המדרגות. לאחר המתנה ארוכה, הוא חשב שאולי כך רצון ה', ולכן הוא עמד כדי להתחיל לרדת חזרה למטה. ומה קרה בדיוק באותו רגע? גוי שדיבר בפלאפון באותה קומה רצה לדבר בקול רם, ללא שיעירו לו על כך, ולכן הוא יצא אל המדרגות החיצוניות תוך כדי השיחה. הרב פרידמן שמע את קולו של הגוי בטלפון, את הדלת שנפתחת, ובאינסטינקט של רגע החל לצעוק בהתלהבות: "אאאה! מיסטר... חכה!... חכה רגע...". מיודענו הגוי היה מרוכז בשיחה הטלפונית, לאחר שיצא בשעת לילה מאוחרת ממסדרון מואר כולו אל החושך שבמדרגות החירום החיצוניות, ופתאום הוא רואה מולו אדם לבוש שחורים, רץ לכיוונו וצועק עליו במבטא זר! מה היתה תגובתו? הוא עזב את הדלת ונכנס פנימה... הרב רץ בכל כוחו ובחסד ה' תפס את הדלת שנייה אחת לפני שהיא נטרקה על האצבעות שלו. מלא סיפוק הוא נכנס, לקח את היין אל הגברת היהודייה. כעת לרדת כבר היה הרבה יותר קל, אפילו משמח. הרב ירד לאט ובקצב שלו, הגיע אל האישה ועשה עבורה קידוש בנעימה – "יום השישי... בורא פרי הגפן... אשר קידשנו במצוותיו... ברוך אתה ה' מקדש השבת" ושתה.

האישה היהודייה התרגשה עד דמעות בזמן הקידוש, ובסיומו אמרה לרב בגרון חנוק מדמעות: "רבי! דע לך שלא שמעתי קידוש כבר חמישים שנה!". הרב התפלא לשמוע על כך והסתקן לדעת את גיל האישה. הוא רק ראה שהיא התנהגה כמו גויה, נראתה כמו גויה, ורק כאשר היא ראתה יהודי ירא-שמים היא נזכרה במילים הבודדות שידעה בעברית: "שבת שלום", ובקידוש – אותו לא שמעה זה עשרות שנים. הרב שמח ושאל באיזה קומה וחדר היא נמצאת, כדי שיוכל לעשות עבורה קידוש גם למחרת בבוקר, וכך הם נפרדו לבדיקות הרפואיות ולשינת הלילה.

בבוקר, לאחר התפילה, הרב פסע בשמחה עם בקבוק יין אל עבר הקומה, המחלקה והחדר של הגברת, אך לדאבון ליבו לא מצא אותה. הוא בדק עם הצוות הרפואי האם זו מחלקה פלונית וזהו חדר מספר כך וכך, ומשנענה בחיוב שאל: "אם כן, היכן הגברת שהייתה כאן אתמול בלילה?" – "צר לנו להודיע לך", הסבירו לו בפנים מנומסות, "אך האישה הזאת – נפטרה הלילה...". איזו מצווה הוא זכה לקיים! ממש לשם-שמים, שהרי אמנם כבוד גדול הוא לא קיבל על העליה במדרגות, אבל הוא זכה להפיח חיים ולו לרגע לאשה גלמודה ומסכנה, וזיכה אותה לאחר שנים של סבל להפטר מתוך דבר מצווה, ולהחזיר את נשמתה לכור מחצבתה לאחר שזכתה לקדש את ה'.

חצר שטרויס (גליון פניני בית לוי)

אמרו עליו על ר' שמואל שטראוס זצ"ל שיהודי שמח וטוב לב היה, כי שמחה גדולה ונהרה אמיתית לא ראו על פניו מעולם, כפי שראו באותה שבת מיוחדת לפני שנים רבות. ירא אלוקים מרבים היה ר' שמואל כל חייו התאמץ לקיים את רצון קונו ולהרבות במצוות ובמעשים טובים. "חצר שטרויס" המפורסמת שבירושלים, נתרמה על ידו, כולל המבנים שבתוכה, לבקשתו של גאון המוסר רבי ישראל סלנט זצוק"ל. רבים שמעו על חצר זו, אך

לא רבים יודעים, כי היום היא מכונה "מוסררה", לאחר שהערבים כבשו את האיזור כינוהו כך על שם בעלי המוסד שהתגוררו בו. כיצד נתרמה "חצר שטרויס", ומנין היה לר' שמואל שטראוס ממון כה רב. על כן שמענו מהמחנך הוותיק הרה"ג ר' משה טורק שליט"א נכדו של מורינו רבי יעקב רוזנהיים ז"ל שהיה חתנו של ר' שמואל.

ר' שמואל התגורר בעיר קרלסרוה שבגרמניה. לפרנסתו עסק ר' שמואל בניהול בנק קטן שהקים עבורו חמיו העשיר לאחר נישואיו. במושגי אותם הזמנים, כדי לנהל בנק קטן היה צורך בשלושה דברים. רשיון מן הממשלה. קבלות רשמיות וחליפה בעלת שני כיסים לכל הפחות, כדי לשכן בהם את כספי הפקדונות. ואכן, ר' שמואל ניהל את עסקיו ביד רמה. אנשים רבים סמכו עליו והפקידו בידיו את כל חסכוניותיהם, והוא פירנס את משפחתו ברווח.

בוקר אחד, יום שיש היה זה, לבש ר' שמואל את בגדי השבת לרגל שמחת ברית מילה שערך אחד מקרוביו, ולאחר ברית המילה עסק ר' שמואל בעסקיו במשך מספר שעות. עם לילה, בליל שבת קודש, ר' שמואל סיים את תפילת ליל שבת והחל לצעוד אל ביתו, כאשר לפתע הבחין כי כיס מעילו תפוח. לתדהמתו הרבה התברר לו, כי כל כספי הפקדונות שהופקדו בידיו, הצרוורים בחבל ובשקיק בד, נמצאים בכיס מעילו. בו ברגע, עצר ר' שמואל מהילוכו. עיניו חשכו, ליבו הלם ורקותיו פעמו בחוזקה. כל חייו עמדו על כף המאזניים. השלכת שקיק הבד, כמוה כהשלכת כל עתידו לנהר גועש. הוא כבר צפה בדמיונו את המוני הלקוחות – איכרים, סוחרים זעירים, אנשים שחסכו מפת לחמם כדי לרכוש תפילין לבנם יקירם, כולם עומדים בפתח ביתו וזועקים חמס. זעקות "גזלן", "גנב" ו"פושע" החלו להשמע במהרה, ותוך דקות מספר רוקן ההמון הזועם את תכולת ביתו, השליכו אותו ואת משפחתו מדירתם ועשו בה שמות. אחוז בשרעפיו עמד ר' שמואל בטיבורה של העיר, בפינת קרן רחוב הומה. הוא החליט את החלטת חייו, לעשות רצונו יתברך במסירות נפש. ידיו לא רעדו, בטנו לא צבתה, לבו פעם בקצב סדיר ורגוע, וארשת פניו שלווה היתה, כאילו לוגם הוא כעת כוס חמין בהפסקת הצהרים, ר' שמואל ניער מעליו את מעילו, וצפה באדישות בצרור הכסף שנשמט מכיסו.

ר' שמואל המשיך בהילוכו לעבר ביתו, ולא פנה להביט אף לא פעם אחת לעבר האוצר שברגע זה הופקר לגורלו. לבטח, לא יחלפו מספר דקות, וחייו של איזה גוי קרסלאוי ישתנו מן הקצה אל הקצה. נרות השבת ריצדו כתמיד, כאשר ר' שמואל נכנס אל ביתו כששמחה עצומה אופפת את כולו. חיוך רחב נמתח על פניו, ולאחר שאיחל לבני משפחתו "אגוטן שבת" לבבי, פצח ר' שמואל בשירת "שלום עליכם" שהדהדה על פני כל הרחוב.

אותה שבת לא ויתר ר' שמואל על זמר או מנגינה יפה כל שהיא שעלו בזכרונו. גולש היה ר' שמואל מ"חסדי ה' כי לא תמנו" ומזמר "אמת אתה הוא ראשון", משם המשיך לשורר "בגלל אבות תושיע בנים", חזר ל"חסדי ה'", סיים ב"קה ריבון עלם" וקינח במארש עליו. בני ביתו לא ידעו מאומה על שאירע ברחוב, אך מי הוא זה שרואה את ר' שמואל עליו ושמח ואינו מצטרף? וכך חלפה לה השבת על משפחת שטראוס בטוב ובנעימים. שלשה כוכבים קרלסואויים נצצו במרומים כאשר ר' שמואל אחז בהתרגשות את גביע הכסף, ובעוד טיפות יין זולגות במורד כף ידו הבדיל ר' שמואל בקול רם "המבדיל... בין

ישראל לעמים בין בנקאי השבת יום השביעי לששת ימי המעשה"..., כשבלבו הוא הודה לא-לוקי ישראל על שנסך בו את תעצומות הנפש לבצע את רצונו לשמור על קדושת שבת המלכה, בלא כל חשבון. הנוכחים סיימו לנגב את אצבעותיהם טבולות היין בכיסי מכנסיהם, כסגולה לעשירות, ור' שמואל סימן להם לשבת על מקומותיהם, והחל לספר להם את אשר אירע עמו בליל שבת.

רגשות פחד ושמחה, צער והתרגשות, שימשו בעירבוביא ליד שולחן השבת הגדול, שספג באותן שעות דמעות רותחות ודמעות גיל שניגרו מעיני בני המשפחה. ר' שמואל חיזק את לבם בשביבי מוסר ובמאמרי חז"ל, כי הכל מאתו יתברך, ואל להם לדאוג, כי הוא הזן והמפרנס לכל, ואנו עשינו את רצונו. ר' שמואל סיים את דבריו והנוכחים שתקו. איש איש התכנס בהרהוריו פנימה, וכל אחד ניסה לגרש ממחשבותיו את השאלה המרה כיצד יראה "החיים שאחרי". האחד שיקע את ראשו בין ברכיו, השני השעין את סנטרו על השולחן ובהה באורלוגין התלוי על הקיר מולו, האחר ישב זקוף על כסאו, כאילו קפא מרגע ששמע את ההודעה הקשה. הכל קפצו באחד ממקומם, כאשר כסאו של ר' שמואל חרק בעוצמה על ריצפת החדר. בני הבית הביטו באביהם, שנחפז ללבוש את מעילו העליון ועמד לצאת מפתח הבית תוך שהוא אומר "עלינו מוטל להשתדל. אני הולך לבדוק מה קרה עם הכסף"! בני הבית נותרו במקומם, עצובים על שאירע, ודואגים לאביהם שעתיד להתאכזב מרה, כאשר יגלה כי צרור השטרות איננו. ואילו ר' שמואל, יצא שאננות את מפתן ביתו, כשרוח השמחה ששרתה עליו במהלך השבת, מלווה אותו לדרכו.

היה זה בשעת לילה מאוחרת. דמותו התמירה של ר' שמואל נראתה היטב על רקע האורות הצהובים שבקעו מחלונות הבתים. דמות של איש אמיץ, אדם ישר והגון, המאמין והבוטח באלוקיו בלא סייגים. ר' שמואל הלך והתקרב אל המקום בו הוא שמט את מעילו, והנה, בדיוק באותה פינה, בקרן הרחוב ההומה, היה מונח ה... צרור, "אכן. במשך שבת שלימה איש לא נגע בכספו של ר' שמואל! נס! ומופת! ר' שמואל נשא את פניו למרומים, הודה לבורא העולם על שהעניק לו את הכוחות הדרושים לעמוד בניסיון כה גדול, ועל שהציב שמירה על כספו שהיה מונח במשך כל השבת ברחובה של עיר, ובעודו קורא בהתרגשות מזמורי הודיה מספר התהילים, התכופף ר' שמואל במלא הדרו, השיב את הצרור של הבנק – לכיס מעילו, וחזר בעליצות לביתו. אין צורך לתאר את השמחה העצומה שהשתררה בבית משפחת שטראוס, כאשר אבי המשפחה נכנס אל הבית, כשכיס מעילו תפוח ועל פניו החיוך הנצחי.

הרב משה טורק שליטא ששמע את המעשה מחמותו, שהיתה בתו הבכורה של ר' יעקב רוזנהיים, מסיים את דבר המעשה, כשהוא מפטיר ואומר: ומה קרה אחר כך? למחרת עבר באיזור שר האוצר של המחוז ששמע כי יהודי ישר ונאמן מנהל בנק באיזור זה, ובו במקום הוא החליט שכל כספי אוצר המדינה יופקדו בבנק של ר' שמואל שטראוס! למה? כי כך רצה השי"ת לגמול לו על מסירות נפשו.

הפעם כבר היה ר' שמואל זקוק למספר מעילים בעלי כיסים עמוקים ורחבים. עד מהרה נפוצה השמעה כי מושל המחוז הביע את נאמנותו ב"בנק שטראוס", ותוך שנים מספר היה ר' שמואל לעשיר מופלג ומפורסם. מכספים אלו, תרם ר' שמואל את "חצר

שטרואיס" המפורסמת בה התגוררו צדיקים מופלגים וגאוני ארץ, בהם, הגאון ר' איצ'לה בלאזר והגאון ר' נפתלי אמסטרדם זצוק"ל.
 "אני חושב", מסיים הרה"ג ר' משה טורק שליט"א, "שעל מעשה זה, אין צורך להוסיף מילים ומוסר השכל, המעשה הזה מדבר בעד עצמו". אכן.

להרבות כבוד שמים (הגאון רבי יעקב חיים סופר ר"י כף החיים - מגיד דבריו ליעקב)

על המקנא האמיתי רבי עמרם בלוי זצ"ל, שבימים אלו חל יום היארצייט שלו, יש הרבה עובדות איך הפקיר את עצמו כפשוטו לכבוד התורה ולכבוד שם שמים. על הרבה ענינים שבקדושה הוא מסר נפש. אם בענין הבריכה שהיתה כאן בירושלים, ואם בעניני שבת, וכנודע שלקחו אותו אז לבית הסהר והחזון איש בא לבקר אותו שם. מספרים מעשה שהיה, שפעם אחת עבר מעט זמן לפני שיצאה השבת ליד אותו בית פעור, בית תיאטרון שהיה שם, ולהפתעתו ראה שכבר מוכרים שם כרטיסים. כשהוא ראה את זה, לבו בער בקרבו. כאן בירושלים, פלטין של מלך, יעשו מעשה תועבה שכזה, של חילול שם שמים בפרהסיא?! מה עשה רבי עמרם בלוי? – נעמד גם הוא בתור. יחד עם כל אלו הפוחזים שעמדו שם לקנות כרטיס, נעמד גם רבי עמרם, עם מלבושי השבת שלו, השטריימל שעל ראשו והדרת הפנים שבפניו. אט אט התקדם התור, עד שהגיע התור שלו. כשהגיע התור שלו, הכניס את הראש שלו אל תוך הקופה ואמר: 'כאן לא ימכרו כרטיסים בשבת. אני לא אוציא את ראשי מכאן עד שתצא השבת, בעוד כמחצית השעה.'

אותם ארחי פרחי לא ציפו להפתעה כזו. אמרו לו, 'אדוני, תוציא מכאן את הראש שלך ותסתלק מכאן לאלתר, ואל תפריע לנו למכור כרטיסים'. רבי עמרם התעקש ואמר, 'אני לא אתן לכם לחלל שבת, ולא זז מכאן, תעשו מה שתעשו'. כיון שראו שמתעקש, התחילו מכים אותו. זה מושך בפאותיו, זה מורט בזקנו, והוא עומד כל הזמן הזה ומחייך, ושוב ושוב אומר להם, 'תכו מה שתכו ותעשו מה שתעשו – אני את הראש שלי לא אוציא מכאן עד צאת השבת'. הם מכים מכה אחר מכה, ורואים שהוא לא מתייאש. כיון שראו כך, אמרו לו, 'כבוד הרב – ניצחת. אנחנו נעצור את מכירת הכרטיסים עד צאת השבת'. ללמדך, שאל יאמר אדם 'מה אני יכול לעשות'. רבי עמרם אמנם קיבל מכות, אבל 'השיב את חמתי מהשחית', הוא הסיר את חרון אף ה' על חילול שם שמים. ומדוע עשה את כל זה? – כי הפריע לו חילול ה' ובער בו כבוד שמים. וכל מי שפועל כדבר הזה, הרי הוא מתלמידיו של פנחס.

וכמו שאמרנו, אל לו לאדם לומר 'מי אני ומה אני, אני אדם קטן'. אין דבר כזה, וכל אדם יכול לפעול אם רק ישנס מתנים ויעשה מה שביכלתו. למשל, לארגן שיעור תורה. אדם אומר, 'אני אארגן שיעור? איך אני קשור לזה?! אני לא יכול'. אבל באמת אתה יכול. תביא בן תורה אליך לבית שימסור שיעור, ובתחילה אמנם יהיו בשיעור רק שנים, אתה והרב, אבל בהמשך מובטח לך שכבר לא יהיה מקום בבית. הדבר יתפרסם וחבר יביא חבר, וכבוד שמים יתרבה לאין שיעור. וכי אנחנו יכולים לשער ולתאר מה מעלתו של מי שמכנס

שיעור תורה רק בשביל שיתרבה כבוד שמים?! וכך רואים בחוש הרבה שיעורים והרבה הרבצת תורה, שהתחילו מדברים קטנים.

מצוה קטנה (פניני פרשת השבוע)

הימים ימי האופל, מלחמת העולם השניה השתוללה בחוצות אירופה, כשהכוחות הנאציים ימ"ש מכלים את זעמם בשארית הפליטה, מתעללים ביהודים מתוך שנאת ישראל תהומית. גורלו של סוחר התכשיטים הבעלזאי, ר' אפרים גרינברג ז"ל, שפר עליו יחסית, שכן בעזרת תכשיטים שהבריה על גופו הצליח לשחד כמה שומרים נאצים, שהניחו לרעייתו ולצאצאיו לברוח מן התופת, כשרק הוא - ר' אפרים, נותר בתוככי המחנות... השנים עוברות חולפות, ר' אפרים מתחזק באמונה תמימה, ובשארית כוחותיו שורד את כל העובר עליו. קשה לתאר במילים את סאת הייסורים והצרות שעברו על גופו ונפשו ההולכים ונשברים תחת מגף הנאצים, אך בסופו של דבר – ביום שחרור המחנות, מובהל ר' אפרים לבית חולים בשבדיה, שם הוא זוכה לטיפול רפואי ושיקום ראשוני. בהמשך, הוא מצליח בדרך ניסית לאתר את רעייתו וילדיו, וכשהוא זוכה להשתחרר מבית החולים, הוא שב ומקים את ביתו בשטוקהולם, בירת שבדיה.

כאן מתחיל פרק ב' של חייו, כשר' אפרים מנסה להשתקם לאיטו, ופותח עסק לממכר שעונים ותיקונים. כדרכו, ר' אפרים הוא סוחר ישר והגון, מעולם לא ניסה לנצל תמימות או חוסר ידע של לקוח כדי להרוויח יותר מהמגיע לו בשכרו. ביום מן הימים, נכנסת לחנותו אשה זרה, ומניחה על שולחנו שעון יוקרתי מאוד הזקוק לתיקון, כשהיא מבקשת לדעת כמה יעלה לתקנו. ר' אפרים מעיף מבט על השעון, וקובע מיד כי עליו לפותחו ולפשפש בקרביו כדי לבדוק היכן התקלה, רק אז – יוכל לקבוע מחיר וצפי זמן לתיקון התקלה. האשה מכרכמת בפניה, ניכר עליה שהיא מתקשה להשאיר שעון כה יקר בחיקו של שען זר, ור' אפרים מציע לה להישאר בחנות ולהמתין כשעתיים - כזמן הבדיקה לגלות מה מקור התקלה, כדי שיוכל לקבוע במה ובכמה מדובר.

האשה מחליטה להפקיד בידיו את השעון היקר, ומבטיחה לשוב בעוד כשעתיים - כשתסתיים הבדיקה, ואז תקבל החלטה אם לתקנו אם לאו. כעבור שעתיים היא שבה אל החנות, ור' אפרים מושיע לה מיד שהיתה זו תקלה פשוטה, הוא גילה אותה תוך מספר דקות, תיקנה בקלות, ואין הוא מבקש בשכרו אלא סכום פעוט של כמה פרוטות בודדות... האשה נפעמה. 'רגע, איך זה יתכן? הלא אתה יודע שאין לי מושג לגבי אופי התקלה וסגנונה, צפיתי שבוודאי תנקוב בסכום גבוה, תסביר שהואיל ומדובר בשעון יקר – גם עלות התיקון שלו יקרה, ותבקש הון רב עבור עבודתך! איך יתכן שלמרות אתה יודע שאין לי שמץ מושג לגבי התקלה שהבאתי בפניך, ויכולת לנקוב כמעט כל מחיר העולה בדעתך - בחרת לומר את האמת וליטול רק פרוטות בודדות בשכרך?' – שאלה בהערצה... ר' אפרים חייך בענווה. 'לא יודע... יהודי אני, וזה דרכי. מקפיד אני ליטול בשכרי את המגיע לי, לא יותר ולא פחות. לא עלה בדעתי לדרוש מחיר גבוה מהמגיע לי, אני מעדיף להרוויח את לחמי ביושר, בלי רווחים מפוקפקים...'.

האשה היתה המומה. רגילה היתה, בוודאי בדור ההוא – כשהעוני היה מצוי ונפוץ – שבעל מקצוע שמזדמנת לו הזדמנות, ינקוב בסכום גבוה ככל יכולתו, וינצל את חוסר הידע של הלקוח כדי להגדיל את רווחיו, גם אם זה לא הגון. והנה, להפתעתה, ניצב כאן איש מקצוע מזן נדיר: הוא מוותר על ההזדמנות להתעשר, ובוחר לנקוב את המחיר המדוייק המגיע לו בשכרו, אף שמדובר בכמה פרוטות עלובות! ברוב הערכה, הוסיפה האשה ואמרה: 'ראה נא. אני אשה אמידה מאוד, בבעלותי מרפאת שיניים מהמצליחות בעיר. רואה אני כי רבות משיניך חסרות, כנראה איבדת אותן במחנות המלחמה העקובה מדם. כמתנת הערכה, אני מזמינה אותך למרפאת השיניים שבבעלותי, ולזכות בטיפול משקם ומקיף לפה שלך, כשטובי הרופאים הם שיטפלו בכך וידאגו שתוכל לחייך חיוך צחור שיניים, כל זאת – חינם אין כסף!' ר' אפרים התרגש מהמחווה, וכלל לא נדרש להתלבטות. היטב ידע את מצב שיניו, יותר נכון לומר – חוסר שיניו... הוא אימץ את ההזמנה בשמחה, ומדי יום ששי – אז נקבעו לו התורים, הגיע למרפאה של הגברת האמידה, ונהנה מטיפול טוב ומסור, כשהרופאים הבכירים בעיר מטפלים בשיניו, משתילים לו חדשות, משקמים את הישנות, מסדרים לו פה חדש וחייכן. כל זאת רק בזכות זהירות המופלגת בממונו, אך זו היתה רק ההתחלה...

ויהי באחד מימי הששי, רגע לפני שיצא מהמרפאה ופנה להודות לה, סיפרה לו האשה לפי תומה כי אימצה שתי בנות צעירות ששרדו את התופת במחנות ההשמדה, והיא חשה זכות כבירה להצילן ולהעניק להן חיים חדשים. 'אני חשה' – כך סיפרה, 'שזו הנקמה שלי בהיטלר הרשע! הוא ביקש לרוצחון נפש, ואילו אני מאמצת אותן בחום, פותחת בפניהן את ביתי, מעניקה להן מכספי ומשיבה להן את הסיכוי לחיים!' – הוסיפה בגאווה בלתי מוסתרת.

ר' אפרים נחרד. היטב ידע כי האשה שלפניו היא גויה, ואימוץ הבנות אצלה – משמעו התבוללותן בין הגויים. זו לא נקמה בהיטלר ימ"ש, ההיפך – זהו ביצוע 'נעים' של תוכניתו, להשמיד להרוג ולאבד את היהודים כולם... הוא התעניין מי הן הבנות ומהיכן באו, והאשה סיפרה כי הן ילידות מחוז מרמרוש, כל משפחתן נכחדה בשואה, כשהן נותרות גלמודות חסרות כל. 'כבר התחלתי בהליכי אימוץ חוקיים שלהן, ואני מתכננת להשיאן לבני משפחתי' – סיפרה האשה בגאווה...

'אני יכול לפגוש אותן?' – שאל ר' אפרים לאחר השתהות קלה. 'בוודאי!' – השיבה האשה, והזמינה אותו לביתה. ר' אפרים לא השתהה, ועל אתר יצא לכיוון ביתה. כשנכנס פנימה, פתח ואמר בהברה אידישאית אותנטית: 'מודה אני לפניך מלך חי וקיים' – כשהבנות נרעדו לשמע המילים המוכרות להן מילדותן, ושואלות בתמימות: 'האומנם, עוד נותרו יהודים בעולם?'

'בוודאי!' – השיב ר' אפרים, 'וגם אתן תישארו יהודיות, לכן באתי הנה עכשיו. לומר לכן שלא כאן המקום עבורכן, אלא מקומכן עם בנות עמכן. ישנם מוסדות יהודיים מתאימים

ליתומות כמוכן, מקומות בהם תגדלו מתוך יראת שמים והמשך המסורת היהדות. חדלו לכן מלשכון כאן, בואו עמי ואמצא לכן את המקום הטוב והנכון עבורכן! הבנות פרצו בבכי נרגש, ותיארו בפני ר' אפרים את צוואתו האחרונה של אביהן, רגע לפני שנפרד מהן, שישמרו על יהדותן בכל מחיר, ויעשו הכל כדי להישאר נאמנות לעמן ולאמונתן. 'ואילו אנו חשבנו שכבר לא נותר שם ושארית לעם היהודי' – מיררו בבכי, 'וכבר גמרנו אומר לקשור את גורלנו עם הנוצרים שסביבנו. הצלת אותנו ברגע האחרון!'

ר' אפרים הסביר לאשה את ההתפתחות המפתיעה, והיא הבינה די מהר כי טובתן של הבנות היא לגדול במוסד יהודי, להמשיך את המסורת בחיק עמן ואמונתן. היא וידאה כי מדובר במוסד טוב שידאג לשלומן, ונפרדה מהן בהתרגשות אין קץ, כשהבנות יוצאות לדרך החדשה - ישנה, לשוב אל העם היהודי... ר' אפרים השתדל בכל כוחו להכניסן לבית היתומות 'לידינגה', שהוקם בשבדיה בידי הגאון רבי בנימין זאב יעקובזון זצ"ל – איש 'ועד ההצלה' ו'קרן התורה' ורבה של קופנהגן, ורעהו המשגיח הגאון רבי שלמה וולבה זצ"ל – שבאותה תקופה התגורר בשבדיה. המחנה כבר היה צר מהכיל את כל הבנות שביקשו לבוא בשעריו, והשלטונות אסרו לקבל בנות נוספות, אך ר' אפרים הסביר את הנחיצות שבקבלתן, והן התקבלו כאורחות משפחת יעקובזון, במקום כחניכות המוסד מן המניין... שנתיים אחר כך, כשכל בנות מחנה 'לידינגה' עלו ארצה, עלו עימן שתי הבנות, והרב יעקובזון הוא שעמד לצידן והיה ה'שושבין' מצד הכלה בנישואיהן, כשהן נישאות ליהודים יראים ושלמים, שהפכו לרבנים חשובים ומוכרים, הם ואף חלק מצאצאיהם.

ורק לאחר שר' אפרים גרינברג הצליח להסדיר את קבלת הבנות במחנה 'לידינגה' היהודי, רק אז הבין לאן הובילה אותו הזהירות המופלגת בדיני ממונות, העובדה שנמנע מלקחת מחיר שאינו הגון עבור תיקון שעון. בזכות שהיה הגון וישר, ומנע מעצמו כל סרך רווח שאינו זך וישר וטהור במאת האחוזים – זכה להציל שתי נפשות בישראל מהתבוללות בין הגויים, הציל אותן מטמיעה רח"ל!

וסיפור זה, אותו קיבלנו מאוצרו הטוב של מגיד המישרים הרה"ג רבי בן ציון סנה שליט"א בגליונו 'דברים טובים', כפי ששמע את הסיפור לפרטיו מבני המשפחה, מאיר עד היכן מגיעה השפעתה של הזהירות בדיני ממונות. לעולם לא נדע עד כמה ההקפדה שלנו במשא ומתן כשר וישר, הזהירות שכל כספנו יהיה טהור וזך, העמידה האיתנה על משמר הרווחים שלנו שיהיו כולם בנקיות – הן המביאות לנו את הצלחתנו, לזכותן ייזקפו ההישגים שלנו ושל ילדינו.

ראו נא ראו למה זכה הרב גרינברג, הודות להקפדתו במצוה אחת. המצווה הזו, הובילה אותו לזכות במצוות הצלת שתי נפשות בישראל מרדת שחת. כי אפילו מצוה קטנה וקלה שקל להיכשל בה, אך כוחה של כל מצוה כה גדול שההקפדה עליה בזהירות הראויה - מביאה בכנפיה מצוות נוספות וכבירות שלא נוכל לצפותן מראש, ופותחת לנו שערי שמים להצלחה.

הבה נאמץ כל הזדמנות של מצוה, הבה נדקדק עד מאוד בכשרות הממון שלנו, כך נזכה להבטיח לנו ולילדינו זכויות גדולות וכבירות, עתיד טוב ומצליח, ורוב נחת במלוא חופניים!

